

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion Philostorgiu Kai Theodōru

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

III. De Paulini contentione; & de novitate doctrinae Apollinaris Laodicensi, & de Meletii sapientia ac pietate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

quidem blasphemiarum prædicatores, tanquam feras quasdam, à sacris adibus excludi iussit: optimis autem Pastoribus ac divino gregi easdem restituit. Atque id quidem in singulis provinciis sine controversia executioni mandatum est. Antiochiæ vero, quæ Metropolis est Orientis, huiusmodi contentio extitit.

CAP. III.

De Paulini contentione, & de novitate doctrinæ Apollinaris Laodiceni, & de Meletii sapientia ac pietate.

Uas in partes, uti supra retulimus divisi erant Apostolicæ doctrinæ propugnatores. Et alii quidem, statim post insidias in magnum Eustathium structas, Arianam perfidiam detestati, & seorsum conventus agentes, Paulinum Antistitem habebant. Alii vero, qui post ordinationem Euzoii, unâ cum præstantissimo Meletio se ab impiis seceverant, eaque discrimina pertulerant, quæ supra commemoravimus, à sapientissimo Doctore Meletio regerantur. Præter hæc Apollinaris Laodicenus tertiæ quoque factionis leipsum auctorem præbuit. Qui assumpta pietatis persona, cum Apostolicam doctrinam visus esset defendere, paulo post manifestus hostis apparuit. De divina enim natura perperam disseruit, gradus quosdam dignitatum in illa excogitans: & dispensationis mysterium imperfectum ausus est affirmare, & animam ratione præditam cui corporis regendi cura commissa est, salutis exortem fuisse asseveravit. Nam cum Deus Verbum juxta sententiam illius, eam non assumpserit, nec medellam ei attulit, nec honorem impertiit. Sed corpus quidem terrenum, ab invisibilibus potestatibus adoratur. Anima vero, quæ ad imaginem DEI facta est, inferius remansit, peccati infamiâ ac dedecore operata. Multa quoque alia, cæco mentis errore ductus asseruit. Interdum enim Christum ex sancta virgine carnem sumpsisse assentiebatur: interdum vero ajebat, illam unâ cum DEO verbo è caelo delapsam esse: nonnunquam verbo Verbum carnem factum esse, sed nihil ex nobis assumpsisse. Alias præterea fabulas ac nugæ divinis promissionibus adjunxit, quas hoc loco recensere superfluum puto. Hæc ille cum diceret, non suos solum pestifera labe

Αβλασφημίας τὰς κήρυκας, οἷον πᾶσι τῶν ἱερῶν σηκῶν ἐξελάσαι, τοῖς δὲ δόξασιν παμείσι καὶ τοῖς θείοις ποιμνίοις τέττας ἀποδοθῆναι προσέταξε. καὶ ἐν ἐκάσῳ μὲν ἐθνῶν γὰρ ἀδ' ἡρίτως ἐγγύεθ, ἐν ἀνλιοχίᾳ δὲ τῆ ἐφῶας ἠγγυμένη ἔρει ἐγγύεθ τοιαύδε.

Κεφ. γ.

Περὶ τῆ παυλίνου φιλονεικίας, καὶ τῆ ἀπολιναρίου λαοδικεῖου καινοδομίας, καὶ περὶ τῆ μελετίου φιλοσοφίας τε καὶ φιλοθείας.

Διχῆ μὲν, ὡς ἔς πρόσθεν εἰρήκαμεν, οἱ τῶν ἀποστολικῶν ὑπερασπιζόμενοι δογματῶν διήρηθη: καὶ οἱ μὲν οὐθὺς μὴ τὴν καθ' ἑσθλίαν, τὰ μεγάλα τυρωθεύσαν ἐπιεβλὴν τῆ δρειανικῆν βδελυξάμενοι βδελυξίαν, καὶ ἰσοφῶς αὐτῶν ἀθεριζόμενοι, παυλίνον ἠγῶν γάμενον. οἱ δὲ μὴ τὴν διζῶν χειροθῶν σωματικῶν τῶν πάντων τῶν δυοεβῶν ἀποκροθεύτες, καὶ τὰς κωδῶνας ἐκείνας ἐς διεξήληθμεν πομείαντες, ὑπὸ τῆς μελετίου σοφωτάτης διδασκαλίας ἰθυνοῦτο. πρὸς δὲ τῶν ἀπολιναρίου δὲ λαοδικεῦς, ἐτέρας νὺν συμμορίας αὐτὸν ἀπέφηνεν ἀεχηγόν, ὅς τὸ τῆς δυοεβῶν φειδέμενος προσωπεῖον, καὶ τῶν ἀποστολικῶν δογματῶν δόξας ὑπερασπιζέειν, μικροῦν σερον προφανῆς ὄφθη πολέμιος. καὶ γὰρ αὐτῆς θείας φύσεως κισδήλους ἐχρήσατο λόγους, βαθμύς ἵνας ἀξιομάτων γηρύσσας, καὶ τῆς οἰκονομίας μυσήριον, ἀτελῆς ἀποφῆναι τῶν μιν, καὶ τὴν λογικὴν ψυχὴν ἰθυνοῦν τὸ σῶμα πεπισυμένην ἐς ἐρηθῆς τῆς γαλενημένης ἐφῶσι σωτηρίας. ἐκείνη φῶς γὰρ ταύτην καὶ τὸν ἐκείνου λόγον ὁ θεὸς λόγος, ἕτε ἰατρίας ἠξίωσεν, ἕτε τιμῆς μελίδωκεν. ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα τὸ γήινον ὑπὸ τῶν ἀοράτων προσκυνεῖται δυνάμεων ἢ τῆ ψυχῆ ἢ καὶ εἰκόνα θείαν γοημένη, κάτω μεμένης, τὴν τῆς ἀμαρτίας ἀντιμίαν φεικέμενη. πολλὰ δὲ ἕτερα πρὸς τέτοις ἐπέειν ἐσφαλμένη καὶ τυφλωτικὴ ἀνομία. πρὸς μὲν γὰρ συνωμολογῆ καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου προσφλήθη τὴν σάρκα, πρὸς δὲ ἐρανοθῆν ταύτην τῷ θεῷ λόγῳ σὺν καὶ ἠλυθῆναι φησὶν ἄλλοι δὲ τὸ αὐτὸν γαλενηθῆσθαι σαρκῶς, ἕδ' ἐν ἐξ ἡμῶν εἰληφῶσα, καὶ ἐτέρας δὲ μὲν καὶ λήρας ταῖς θείαις ἐπαγγελίαις συνέζευξεν, ἕς καὶ λέγειν φειτὸν ἐπὶ τῆ παρρησίᾳ νεοσφαικαὶ ἐκείνῳ μὲν ἐν τοιαύτῳ λέγων, ἕ μιν

τὰς οὐκείνας τὴν λύμην ἐπέπλησεν, ἀλλὰ καὶ ποι-
 λῶν ἡμετέρων τὴν λώβην μετέδωκε χρόνον γυνύσε-
 ρον τὴν τε σφέεραν ὁρῶντες ἐπέλειαν, καὶ τὴν τὴν
 ἐκκλησίας θεώμην περιφάνειαν, συνήθησαν
 μὲν πλὴν ὀλίγων ἀπάντες, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικῆς
 κοινωνίας μετέλαχον. τὴν δὲ σφέεραν ἐκ ἀ-
 πέθευτο νότον, ἀλλὰ ἐπολλὰς τῶν πάλαϊ ἑρ-
 ρωμένων, ταύτης ἐπέπλησεν. ἐν τῇσδε τῆς ρίζης
 ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐβλάστησεν ἡ μία τὴν σαρ-
 κὸς καὶ τὴν θεότητος φύσις, καὶ τὴν θεότητι δὲ μο-
 νογενῆς περιελάπειν τὸ πάθος, καὶ τὰ ἅλα ὅσα
 τε τοῖς ἀλλοῖς λαοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσι τὴν διαμά-
 χην γενήθηκεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑστερον γε-
 γήνη. ὅτε δὲ ἀφικόμενος σάπυρος τὸν ἐρατή-
 γον βασιλικὸν ὑποδείξαντο νόμος, ἰ-
 χυρεῖτο μὲν ὁ παυλῖνος, αὐτὸς ἔματι τὴν δα-
 μάσῃ μετέδωκε. ἰχυρεῖτο δὲ καὶ ἡ δολιχάριος,
 καὶ ἀκερῶν τὴν νότον. ὁ δὲ τῆς μετέπειτα ἡ-
 συχῆ καὶ τῆς, τὴν ἐκείνων ἀνεχώρησε ἐξείδος
 φλαβιανὸς ὁ σοφώτατος, τῶν τῶν περὶ σφύ-
 ρων ἐγκαταλείμενος ἔτι χορῶν πρῶτον μὲν
 πρὸς τὸν παυλῖνον ἔφη, καὶ ἐρατὴν ἡγεμονίαν ὡς
 εἰ τὴν δαμάσῃ ὡς φιλότις κοινωνίαν ἀσπάζηται,
 ἀπὸ δὲ τῶν ἡμῶν σαφῶς τὴν τῶν δογμάτων σύ-
 γρηίαν. ἐκείνος γὰρ μίαν τῆς τριάδος εἶσαν ὁ-
 μολογῶν, τὰς τρεῖς ὑποστάσεις διαρρήθην κη-
 ρύθη. σὺ δὲ ἀνικρὸς τῶν ὑποστάσεων ἀναίρεις
 τὴν τριάδα. δέξου δὲ ἐν τῶν δογμάτων τὴν
 συμφωνίαν, καὶ λάβε τὰς ἐκκλησίας καὶ τὸν νό-
 μόν. ὡς ἐκείνοι τοῖς ἐλέγχοις ἐπιστομίαις, πρὸς
 τὸν δολιχάριον ἔφη θαυμάζωσθε ὡς φίλος, ἔ-
 λως ἀναίδη τὴν ἀλήθειαν μαχομῶν, ἐκ ταῦτα
 σαφῶς ἐπιστρεφόμενος ὁ θαυμαστος δαμάσῃ
 τελείαν ὑπὸ τῆς θεολογίας τὴν ἡμετέραν φύ-
 σιν ἀνεκλήθηται φησὶν σὺ δὲ τῶν ἀνθρώπων λέγων
 διαλείψ. τὸν γὰρ ἐν τῶν ἡμετέρων τῆς σωτη-
 ρίας ἀποσερεῖς. εἰ δὲ ψευδῆ φησὶν, ταῦτα
 σε καὶ ἡγορεῖντες, ἐν γὰρ τὴν ὑπόθεσιν τεχθεῖ-
 σαν ἀεθνήθητι καινοδομίαν, καὶ τὴν δαμάσῃ
 εἰρεῖον διδασκαλίαν, καὶ τὰς τρεῖς λάβε
 σικας. ὁ μὲν ἐν σοφώτατος φλαβιανὸς, τοῖς
 ἀληθῆς λόγοις τὴν ἐκείνων κατέπαυσε παρ-
 ῥησίαν. μετέπειτα δὲ, ὁ πάντων ἀνθρώπων
 πρῶτος, φιλοφρόνως ἅμα καὶ ἠπίως
 ἔφη πρὸς τὸν παυλῖνον. ἐπειδὴ καὶ ἐμοὶ
 τῶν δέτων περιελάτων τὴν ἐπιμέλειαν ὁ τῶν
 περιελάτων ἐνεχείρισε κύριος, καὶ σὺ τῶν

A contaminavit; sed quosdam etiam ex
 nostris eadem contagione infecit. Et
 enim aliquanto post tempore, cum fu-
 am ipsorum imbecillitatem & Eccle-
 siae splendorem considerarent, omnes,
 paucis exceptis, ad unitatem redierunt
 & ad Ecclesiasticam communionem
 suscepti sunt: priorem tamen morbum
 minime abjecerunt, sed multos eorum,
 qui antea recte sentiebant, in errorem
 suum pertraxerunt. Ex hac radice pul-
 lulavit in Ecclesiis opinio illa, unam es-
 se naturam carnis ac Deitatis; & illa,
 quae unigeniti divinitati passionem at-
 tribuit, & aliae plures, quae tum inter po-
 pulos, tum inter sacerdotes aliarum
 provinciarum, magnam discordiam
 concitarunt. Verum haec postea gesta
 sunt. Tunc vero cum Sapore Magi-
 ster militum Antiochiam advenisset, &
 Imperatoris legem protulisset, Pauli-
 nus quidem affirmare cepit se Dama-
 so communicare. Idem quoque asse-
 rebat Apollinaris, haeresin suam oc-
 cultans. Divinus autem Meletius, quie-
 tus sedebat contentionem illorum sus-
 tinens. Tunc sapientissimus Flavianus,
 qui in Presbyterorum ordine adhuc e-
 rat constitutus, primum quidem ita
 Paulinum allocutus est, Magistro mi-
 litum audiente. Si Damasi communi-
 onem amplecteris, o amice! doctrina
 nobis manifestam similitudinem o-
 stende. Nam ille quidem unam can-
 demque Trinitatis substantiam confi-
 tens, tres hypostasies diserte praedicat.
 Tu contra, Trinitatem tollis hyposta-
 sum. Ostende igitur confessionem do-
 ctrinae, & Ecclesias accipe, ut lex jubet.
 Hujusmodi convictione cum os Pauli-
 no obstruxisset, ad Apollinarem con-
 versus, haec dixit. Miror te, o amice!
 tam impudenter repugnare veritati;
 idque cum probe scias, Damasum asse-
 rere perfectum hominem a Deo Verbo
 assumptum esse. Tu vero contrarium
 affirmare non cessas. Mentem enim
 nostram a salute excludis. Quod si fal-
 sa sunt, quae tibi objicimus, nunc saltem
 renuntia novitati quam excogitasti, &
 Damasi doctrinam amplectere: ac tum
 demum sacras aedes obtine. Ac pru-
 dentissimus quidem Flavianus, certissi-
 mis rationibus fiduciam illorum com-
 pressit. Meletius vero, vir omnium
 mortalium mitissimus, amanter simul
 ac leniter Paulinum his verbis compel-
 lavit. Quandoquidem & mihi harum
 ovium Dominus ipse curam commisit,

& tu aliarum curam suscepisti, ovesque A inter se in religione consentiunt, iungamus greges, o amice, & contentionem de primatu deponamus: gregemque in commune pascetes, communem iis curam ex æquo impendamus. Quod si cathedra in medio posita contentionem facit, eam ego auferre conabor. Posito enim super illa Evangeliorum libro, nos ex utraq; parte sedeamus. Ac si quidem ego prior ex hac vita discessero, tu solus, o amice, præfultum totius gregis obtrine. Si vero id tibi prius contigerit, tum ego, prout poterō, gregis curam geram. Et divinus quidem Meletius, amanter & placide ista dicebat: Paulinus vero conditionem oblatam accipere noluit. Tunc Magister militiæ his, quæ dicta fuerant, perpenſis atque examinatis, Ecclesias magno Meletio tradidit. Paulinus autem, gregis illius, qui ab initio separatus fuerat, antistes permanſit.

CAP. IV.

De Eusebio Samosatense Episcopo.

A Pollinaris vero, cum Ecclesiarum administratione excidisset, novam deinceps quam excogitaverat doctrinam palam prædicavit, seque hæreticos auctorem professus est. Et ipse quidem Laodicæ ut plurimum morabatur. Antiochiæ vero, jam antea Vitalem ordinat Episcopum: virum eximia quidem virtute & sanctitate præditum, & in Apostolica doctrina à puero educatum: postmodum vero hæretica labe corruptum. Porro divinus Meletius, Diodorum illum, cujus supra meminimus, qui in gravissima illa tempestate navem Ecclesiæ incolorem servaverat, Tarsensium Episcopum constituit, & Cilicum ei provinciam commendavit. Apameæ vero, Pontificatum Joanni tradidit; qui & ipse claro genere ortus, suis tamen meritis quàm majorum rebus præclare gestis erat illustrior. Nam & doctrina & vitæ sanctitas, in eo pariter eminebant. Hic dum tempeſtas faviret, Orthodoxorum illic conventum rexerat, adiutorem operis habens Stephanum omni laude dignissimum. Sed hunc quoque divinus Meletius ad alia tranſtulit certamina. Nam cum urbem Germaniciam Eudoxiani erroris labe corruptam esse didicisset, hunc

ἄλλων ἀναδέδεξαι τὴν Φρυγίαν, κοινῶν ἀλλήλοις τὴν δισθεσίας τὰ θεῖα μυστήρια, συναρμῶν ὡς φιλότις τὰ ποίμνια, καὶ τὴν αἰσθητικὴν ἡγεμονίαν καὶ ἀλύσασθαι διαμάχην καὶ νῆϊ τὰ πρὸς ἀλλήλους, κοινῶν αἰσθητικῶν παρσενέγκωρν θεραπείαν. εἰ δὲ ὁ μέσος θεῖος τὴν ἐξ ἡμετέρων, ἐγὼ καὶ ταύτῃ διελέξατο πειροῖσθαι, ἐν γὰρ τῷ τῷ θεῖον παρσενέγκωρν διαγέλιον, ἐκατέρωθεν ἡμᾶς καθήσθαι παρσενέγκωρν. καὶ εἰ μὲν πρῶτον ἐγὼ δεξάμην τὴν βίβλιν τὸ πέρας, μόνον ἁγίας ὡς φίλον τὴν ποίμνης ἡγεμονίαν. εἰ δὲ σὺ παρσενέγκωρν πάθοις, ἐγὼ πάλιν εἰς δύναμιν τῷ παρσενέγκωρν των ἀπμελήσομαι. ταῦτα ἡπίως μὲν αἰσθητικῶν καὶ φιλοφρονῶν ὁ θεῖος εἶπε μελέτιον ὁ παυλῖον, ὅσκι ἐσερξεν. ὁ δὲ σεραληγὸς μελέτιον τῷ εἰρημένων γρόμωρ, τὰ μεγάλα μυστήρια τὰς ἐκκλησίας παρέδωκεν. ὁ δὲ παυλῖον διέμενε τῷ δεξάμην δόποκερβέλιον παρσενέγκωρν ἡγεμῶρ.

Κεφ. δ'.

Περὶ ἰουστίνου ἑπισκόπου σαμοσατῶν.

A Πολιναριος δὲ τῶν ἐκκλησιῶν ἡγεμονίας διαμαρτυρῶν, διαρρήδην λοιπὸν τὴν καινοτομηθεῖσαν διδασκαλίαν ἐκήρυξε, καὶ τῆς αἰρέσεως ἐαυτὸν ἀπέφηνεν ἀρχηγόν. καὶ αὐτὸς μὲν ἐν λαοδικείᾳ τὰ πλείστα διέτριβεν, ἐν ἀντιοχείᾳ δὲ ἡδὴ πρότερον ἐνεχειροτονηθεὶς βιβλίον, βίβλιν μὲν δὲ τῶν κοσμημάτων, ἐπὶ ἀποστολικῶν δόγμασιν ἐντεθρομμένοισιν, ἐπὶ τῶν νόθων δεξάμωρ ὁ δὲ θεῖος μελέτιον διόδωρον ἐκείνον ἐκ παρόθεν ἐμνήσθη, τοῦ ἐπὶ τῶν παγγαλέπωρ κλύδωνι ἀεπάμην τὸ τῆς ἐκκλησίας διαζώσαντα σάφος, τῶν σαρκῶν καὶ τῶν πνεύματων ἐπιπέσειν, ἀπαμείας δὲ τὴν ἀρχιερατικὴν ἐπιμέλειαν ἰωάννη πρεπίσκω, ὅς ἐχει μὲν καὶ ἄλλας τῆν παρσενέγκωρν, καὶ τὸν ὡς μάλιστα οὐκ εἰς ἡμετέρας ἐλαμπύνησιν. καὶ ταῦτα γὰρ αὐτὸν καὶ λόγῳ ἐπίστω καὶ βίβλιν. ὅσα ἐπὶ τῆς ζαλῆς καιρῶν, τὸν ἰωάννη ὁμοπίων ἐκτελέρησεν σύλλογον, συνέβη δὲ εἶχε τὸν ἀξίεπαιον σέφανον. ἀλλὰ καὶ τὸν ὁ θεῖος μελέτιον εἰς ἑτέρας ἀγῶνας μελέτησεν. μαθὼν γὰρ τὸ τῆς εὐδοξίαν λώθῆς διεφθάρθαι τὸν γεμανικῶν